

Contactpersoon

Datum

Bijlage(n)

memo

Doelen en uitgangspunten van het historische en huidige kustbeleid

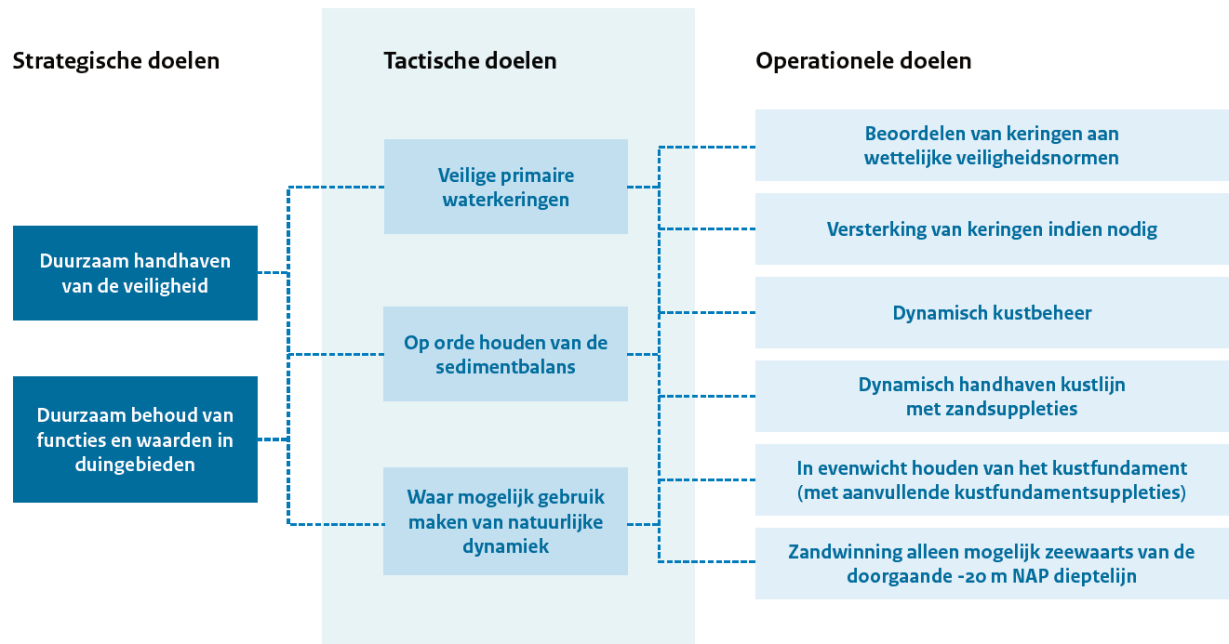
Het vigerende kustbeleid is gebaseerd op enkele strategische hoofddoelen. De eerste twee hiervan –het duurzaam handhaven van de veiligheid en het duurzaam behoud van functies en waarden in duingebieden – werden vastgelegd in de 1^e Kustnota, in 1990. Deze doelen werden in latere nota's telkens bekrachtigd. Wel kwamen er enkele aanvullende doelen bij: meegroeien met zeespiegelstijging (vanaf 3^e Kustnota, 2001) en versterking van ruimtelijke kwaliteit (vanaf Nota Ruimte, 2005).

De strategische hoofddoelen geven de *richting* aan van het beleid en zijn uitgewerkt in tactische subdoelen; deze vormen in feite de *inrichting* van het kuststelsel. Tenslotte zijn er operationele doelen, die aangeven hoe het beleid wordt uitgevoerd (*verrichting, of werkwijze*) (Figuur 1).

Figuur 1. Strategische, tactische en operationele doelen

Het onderstaande schema (Figuur 2) geeft de doelen weer, zoals deze zijn herleid uit de belangrijkste kust- en waterbeleidsnota's. Om de veiligheid duurzaam te handhaven en de functies en waarden van duingebieden duurzaam te behouden (strategische doelen), moeten de primaire keringen op sterkte gehouden worden, de sedimentbalans moet op orde blijven, en waar mogelijk wordt de natuurlijke dynamiek gebruikt (tactische doelen). Operationeel betekent dit dat de keringen regelmatig moeten worden getoetst aan de wettelijke veiligheidsnormen, en indien nodig versterkt moeten worden. De kustlijn en het kustfundament worden dynamisch beheerd met behulp van zandsuppleties, waarbij zandwinning alleen plaatsvindt zeewaarts van de doorgaande -20 m NAP-dieptelijn. In de bijlage is te lezen wanneer welke (nieuwe) doelen werden benoemd.

Figuur 2. Schema met de belangrijkste strategische, tactische en operationele doelen van het vigerende kustbeleid.

Referenties

- Ministerie van Verkeer en Waterstaat (1990). Kustverdediging na 1990. [Kustverdediging na 1990 - Rijkswaterstaat Rapportendatabank \(overheid.nl\)](#)
- Ministerie van Verkeer en Waterstaat (1995). Kustbalans 1995: de tweede kustnota. [Kustbalans 1995 : de tweede kustnota - Rijkswaterstaat Rapportendatabank \(overheid.nl\)](#)
- Ministerie van Verkeer en Waterstaat (1998). 4e Nota waterhuishouding: regeringsbeslissing. [Vierde Nota waterhuishouding : regeringsbeslissing - Rijkswaterstaat Rapportendatabank \(overheid.nl\)](#)
- Ministerie van Verkeer en Waterstaat (2000). Derde kustnota : traditie, trends en toekomst. [Derde kustnota : traditie, trends en toekomst - Rijkswaterstaat Rapportendatabank \(overheid.nl\)](#)
- Tweede Kamer der Staten-Generaal (2005). Nota ruimte, 2005. [Kamerstuk 29435, nr. 153 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)
- Ministerie van Verkeer en Waterstaat (2009). Nationaal Waterplan 2009-2015. [Nationaal Waterplan 2009 - 2015 - Rijkswaterstaat Rapportendatabank \(overheid.nl\)](#)
- Deltaprogramma Kust (2013). Nationale Visie Kust : kompas voor de Kust. [Nationale Visie Kust : kompas voor de Kust - Rijkswaterstaat Rapportendatabank \(overheid.nl\)](#)
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2015). Nationaal Waterplan 2016 – 2021. [Nationaal Waterplan 2016-2021 | Beleidsnota | Rijksoverheid.nl](#)
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2019). Ontwerp Nationale Omgevingsvisie. [Ontwerp Nationale Omgevingsvisie | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2019). Klimaatakkoord. [Klimaatakkoord | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2020). Strategie "Naar klimaat neutrale en circulaire rijksinfraprojecten" [Kamerbrief over strategie Naar klimaatneutrale en circulaire rijksinfraprojecten](#)

Bijlage: chronologisch overzicht van strategische, tactische en operationele doelen

Kustverdediging na 1990 (1^e kustnota)

Strategisch doel (geven richting)	Tactische doelen (inrichting)	Operationele doelen (verrichting)
<ul style="list-style-type: none"> • Duurzaam handhaven van de veiligheid polderland • Stoppen kustachteruitgang: duurzaam behoud van functies en waarden in de duinen.¹ 	<ul style="list-style-type: none"> • Zand als belangrijkste middel voor kustverdediging • Ruimte bieden aan een zekere natuurlijke beweeglijkheid van de kustlijn en het duinfront (dynamiek) • Flexibel beheer • Behoud van zandreserves in duingebied (voor opvangen van versnelde zeespiegelstijging) 	<ul style="list-style-type: none"> • Handhaven van de kustlijn (binnen marges) op de plaats waar deze in 1990 lag (dynamisch handhaven) • Bekijken of de veiligheid en bescherming van belangen in de duinen ruimte laten voor meer dynamiek • Alleen zand winnen zeewaarts van de NAP – 20 m dieptelijn of verder dan 20 km uit de kust (en niet in Waddenzee of de zeegeten tussen de eilanden) • Geen extra kusterosie door zandwinning
<p>Letterlijke teksten: “De regering kiest voor het alternatief Handhaven. De keuze voor Handhaven betekent een fundamentele beleidswijziging: stond tot nu toe handhaven van de veiligheid van het polderland voorop en werd verlies van duingebied in principe geaccepteerd, nu is naast het handhaven van de veiligheid de bescherming van het duingebied zelf een tweede principieel uitgangspunt van het beleid.” (p.2)</p> <p>“Op basis van een aantal overwegingen, de adviezen en het gevoerde overleg, komt de regering tot de slotsom dat de kustachteruitgang gestopt moet worden. Zij kiest voor</p>	<p>Letterlijke teksten: “De kustlijn van een duinenkust heeft van nature een zekere beweeglijkheid, die hoort bij de wisselende krachten van de zee. Er moet ruimte voor die bewegingen zijn.” (p.7)</p> <p>“Ruime beweeglijkheid kan worden toegestaan aan de meeste uiteinden van de Waddeneilanden, met als beperking dat de eilanden wel als één geheel moeten blijven bestaan.” (p.7)</p> <p>“Waar ruimte wordt gegeven aan de natuurlijke beweeglijkheid van de kustlijn, zal ook het duinfront enige beweeglijkheid te zien geven. Dit kan een belangrijke impuls zijn voor de dynamiek van</p>	<p>Letterlijke teksten: ‘Meer in concreto betekent de keuze voor Handhaven dat de kustlijn vanaf 1990 zal worden gehandhaafd op de plaats waar die in 1990 ligt. Daarbij wordt een beperkte marge gehanteerd voor de beweeglijkheid die een duinenkust eigen is. Ook kleine landwaartse of zeewaartse verschuivingen van de kustlijn zijn mogelijk als daardoor tot een gemakkelijker handhaafbare situatie kan worden gekomen. (p.2)</p> <p>“Voorts wordt de mogelijkheid geboden om op regionaal niveau te bezien waar er ruimte is om in het beheer van de waterkering natuurlijke dynamiek door verstuiwing of</p>

¹ Het behoud of realiseren van aanvullende ruimte voor (strand)recreatie is **niet** benoemd als strategisch doel in de 1ste kustnota.

<p>duurzaam handhaven van de veiligheid en voor duurzaam behoud van functies en waarden in duingebieden.” (p.7)</p> <p>“Het doel is: alle belangen en waarden die in 1990 in het duingebied aanwezig zijn beschermen tegen de gevolgen van kustachteruitgang. De kust mag nergens achteruitgaan.” (p.42)</p> <p>“Het beleidsalternatief handhaven schept de voorwaarden voor het behoud en de ontplooiing van de recreatie op het duin en strand. Het dynamisch handhaven impliceert dat de omvang van het strand en het duin gemiddeld op peil blijft en de bestaande toeristische infrastructuur optimaal kan worden benut”. (p.30)</p>	<p>het beheer waar de Natuurbeschermingsorganisaties om vragen. Toelaten van verstuing op een aantal plaatsen en de vorming van een enkele slufteer zijn mogelijk.” (p.7)</p> <p>“De regering vindt dat de keuze voor het handhaven van de kust bijdraagt aan een duurzame ontwikkeling van onze samenleving. Door de nuancering die de regering aan Handhaven geeft, blijven ook de dynamische charme en de kwaliteit van onze natuurlijke duinenkust tot in lengte van jaren bestaan. De keuze voor zandsuppleties als belangrijkste middel voor kustverdediging past daar geheel in. (p.7)</p> <p>“Dijken hebben geen reserve om een versnelde zeespiegelstijging op te kunnen vangen. Smalle duingebieden hebben een zeer geringe reserve. Hier moet elke erosie bestreden worden om de veiligheid op peil te houden. Goed onderhoud van de waterkering, gericht op het duurzaam behoud van de veiligheid, is daarbij noodzaak. In brede duingebieden daarentegen, is nog wèl een reserve aanwezig, zodat de veiligheid van het polderland bij verdere erosie niet direct wordt aangetast. De duurzaamheid van de veiligheid van het polderland wordt bij duinwaterkeringen echter in hoge mate bepaald door de grootte van de reserve. De regering is van mening dat niet ingeteerd mag worden op de reserve die volgens de berekeningen nu nog in sommige</p>	<p>soms door de vorming van een slufteer te accepteren.” (p.2)</p> <p>“Vanuit de noodzaak een duurzaam beleid voor de kust te voeren, is er alle reden het huidige beleid voor de zandwinning op de onderwateroever te handhaven. Dit houdt in dat alleen zand gewonnen mag worden zeewaarts van de dieptelijn NAP-20 m of verder dan 20 km uit de kust. Voor zandsuppleties zal geen zand meer worden gewonnen in de Waddenzee of in de zeegaten tussen de Waddeneilanden, gezien het erosieversterkend effect op de kusten van Noord-Holland en de Waddeneilanden.” (p.9)</p>
--	--	--

	duingebieden aanwezig is.” (p19)	
--	-------------------------------------	--

Kustbalans, 1995

Strategische doelen	Tactische doelen	Operationele doelen
<ul style="list-style-type: none"> Zie 1^e Kustnota Anticiperen op zeespiegelstijging 	<ul style="list-style-type: none"> Ruimte bieden aan natuurlijke dynamiek tbv robuustheid en veerkracht (voor opvangen van toekomstige veranderingen) Compenseren van zandverliezen op dieper water (vanaf 2000) 	<ul style="list-style-type: none"> Breder opvatten van de taak van de POK's Benutten van kansen voor herstel en ontwikkeling natuurlijke dynamiek Ten laste leggen van meerkosten voor dynamisch handhaven – als gevolg van zand- en gaswinning – bij concessiehouder
<p>Letterlijke tekst “Doel is om vanaf het jaar 2000 alle zandverliezen in de kustzone te compenseren. Op deze wijze wordt tijdig geanticipeerd op de verwachte zeespiegelstijging.” (p.3)</p>	<p>Letterlijke tekst “Een (versnelde) stijging van de zeespiegel gaat gepaard met een toename van de zandverliezen in de kustzone. In de ondiepe kustzone (tot -6 a -8 m) worden de zandverliezen door suppleties gecompenseerd. De zandverliezen op dieper water worden nog niet aangevuld. Om dynamisch handhaven op termijn van enkele decennia te kunnen blijven volhouden, moeten ook de zandverliezen op dieper water worden gecompenseerd.” (p.1)</p> <p>“Ruimte voor natuurlijke dynamiek geeft de robuustheid en veerkracht aan het kuststelsel die nodig is om toekomstige (klimaat-)veranderingen te kunnen opvangen.” (p. 28)</p>	<p>Letterlijke tekst “Ik streef ernaar om vanaf het jaar 2000 alle zandverliezen in de kustzone (ondiepe kustzone + dieper water) te compenseren. Op deze wijze kan tijdig worden geanticipeerd op de verwachte zeespiegelstijging.” (p.iv)</p> <p>“De Provinciale Overlegorganen voor de Kustverdediging verbreden zich tot Provinciale Overlegorganen voor de Kust.” (p.45)</p> <p>“Aan het daadwerkelijk herstellen en ontwikkelen van natuurlijke processen in de duinen is tot nu toe slechts in geringe mate invulling gegeven. Wèl heeft de afgelopen jaren een verschuiving in het denken plaatsgevonden, waardoor de kansen op herstel en ontwikkeling van de natuurlijke dynamiek nu benut kunnen worden.” (p.19)</p> <p>“De winning van zand en aardgas versterkt de zandhonger van de Waddenzee en leidt tot een verdere toename van de zandverliezen in de kustzone. De meerkosten voor de uitvoering van dynamisch handhaven die het gevolg zijn van de zand- c.q. gaswinning</p>

		komen ten laste van de concessiehouder.” (p.1)
--	--	---

4^e Nota waterhuishouding, 1998

Strategische doelen	Tactische doelen	Operationele doelen
<ul style="list-style-type: none"> - Handhaven veiligheid tegen overstroming - Behoud (waar mogelijk vergroting) van de ruimte voor natuurlijke processen 	<ul style="list-style-type: none"> - Veerkrachtige kust voor duurzame veiligheid - Gebiedsgerichte benadering (afwegen functies) 	
<p>Letterlijke tekst “De hoofddoelstelling voor het kustbeleid is het handhaven van de veiligheid tegen overstroming gecombineerd met behoud, waar mogelijk vergroting, van de ruimte voor natuurlijke processen. Water- en sedimentstromen worden zo min mogelijk ingeperkt. In duingebieden worden gradiënten, kwelstromen en verstuiving hersteld. Intergetijdengebieden groeien mee met de stijgende zeespiegel.” (p.53)</p>	<p>Letterlijke tekst “Natuurlijke processen spelen zich veelal af op grote tijd- en ruimteschalen. Hoe natuurlijker het systeem, hoe groter het zelfherstellend vermogen. Een veerkrachtige kust is onze beste garantie voor duurzame veiligheid, zeker waar het maaiveld achter de duinen daalt, de zeespiegel stijgt en de stormintensiteit toeneemt. Een veerkrachtige kust heeft ruimte nodig. Maar ook vanuit verschillende gebruiksfuncties (drinkwater, natuur, recreatie/toerisme) wordt een claim gelegd op de resterende ruimte in de kustzone. Het draait steeds meer om ruimtelijke keuzes. Ruimteclaims kunnen alleen worden gehonoreerd als ze niet strijdig zijn met de hoofddoelstelling van het kustbeleid.” (p.54)</p>	<p>Letterlijke tekst “Ruimteclaims kunnen alleen worden gehonoreerd als ze niet strijdig zijn met de hoofddoelstelling van het kustbeleid.” (p.54)</p>

Traditie, Trends en Toekomst (3^e Kustnota, 2000)

Strategische doelen	Tactische doelen	Operationele doelen
<ul style="list-style-type: none"> - Zie 1^e Kustnota 	<ul style="list-style-type: none"> - Meegroeiën met de zeespiegelstijging - Ruimte voor natuurlijke beweeglijkheid kust - Behoud van speelruimte voor versterking - Ruimtegebruik van de kust in harmonie brengen met de duurzame bescherming van laag Nederland. 	<ul style="list-style-type: none"> - Handhaven van de kustlijn met basiskustlijn als instrument - Suppleties op het strand waar het moet, onder water waar het kan. - Aanvullen van zandverliezen op dieper water (vanaf 2001) - Ruimte reserveren achter smalle duinen en dijken om landwaartse

		oplossingen voor de toekomst open te houden.
<p>Letterlijke tekst "Het beleid 'dynamisch handhaven' heeft tot doel de structurele achteruitgang van de kust te voorkomen en de bescherming van het duingebied. De kustlijn wordt voornamelijk met behulp van zandsuppleties op zijn plaats gehouden. Hierdoor wordt voorkomen dat de duinen structureel smaller worden en waarden in het duingebied blijvend verloren gaan." (p.25)</p>	<p>Letterlijke tekst "Het huidige beleid voor het handhaven van de veiligheid is - conform het beleid van 1990 - 'meegroeiën'. Het beleid richt zich op het voortzetten van 'meegroeiën' en op speelruimte behouden: het voorkomen dat de mogelijkheden voor de landwaartse oplossing worden ingeperkt. Hierdoor wordt voorkomen dat in de toekomst zeewaarts de enige resterende optie is." (p.54)</p> <p>"Het beleid van 'dynamisch handhaven' wordt de komende jaren voortgezet. Dat wil zeggen dat structureel verlies van land aan zee wordt voorkomen door middel van zandsuppleties en dat vanaf 2001 zandverliezen op dieper water worden aangevuld." (p.27)</p>	<p>Letterlijke tekst "Bij de uitvoering zal, waar mogelijk, gekozen worden voor suppleties op de onderwateroever: op het strand waar het moet, onder water waar het kan." (p.29)</p> <p>"Ruimte reserveren achter smalle duinen en dijken (potentieel zwakke schakels) om landwaartse oplossingen voor de toekomst open te houden." (p.57)</p>

Nota Ruimte, 2005

Strategische doelen	Tactische doelen	Operationele doelen
<ul style="list-style-type: none"> - Waarborging van de veiligheid tegen overstromingen vanuit zee - Behoud en versterking ruimtelijke kwaliteit kustzones 	<ul style="list-style-type: none"> - Behoud en ontwikkeling van veerkracht en natuurlijke dynamiek - Zand als ordenend principe - Integraal kustbeheer 	<ul style="list-style-type: none"> - Op sterkte hebben en houden van de zeekering - Begrenzing kustfundament - Drie stappen bij het beheer van het kustfundament: 1) behoud van zand en ongehinderd transport van zand langs en dwars op de Kust; 2) zoveel mogelijk zandige maatregelen als ingrepen noodzakelijk zijn en 3) alleen in uiterste geval vastleggen van zand met harde constructies. - Gecombineerde aanpak veiligheid en ruimtelijke kwaliteit"
<p>Letterlijke tekst "Voor de Kust, als onderdeel van de nationale Ruimtelijke</p>	<p>Letterlijke tekst "De prioriteit ligt op het behoud en de ontwikkeling van de</p>	<p>Letterlijke tekst "Het kustfundament omvat het gehele zandgebied, nat én droog,</p>

<p>Hoofdstructuur heeft het rijk de volgende doelstelling: waarborging van de veiligheid tegen overstromingen vanuit zee met behoud van de (inter)nationale ruimtelijke waarden waarbij de gebiedspecifieke identiteit een belangrijke kernkwaliteit is.” (p.166)</p>	<p>veerkracht en natuurlijke dynamiek. Het kabinet streeft ernaar om de bestaande zandvoorraden in de kustzone en het dynamische karakter ervan te waarborgen en de morfologische processen binnen het kuststelsel zoveel mogelijk ongemoeid te laten.</p> <p>Uitgangspunt van het beheer van de Kust is daarom: «zand als ordenend principe».</p> <p>Ontwikkelingen die de natuurlijke dynamiek van het kustfundament versterken worden ondersteund. Verstening van de zandige kust is niet gewenst.” (p.171)</p> <p>“In het nationaal ruimtelijk beleid staan voor dit gebied specifiek de volgende opgaven centraal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een integraal kustbeheer; • begrenzing en bescherming van het kustfundament; • introductie van een strategie voor het beheer van de zandige kust; • op sterkte hebben en houden van de zeewering” (p.166) 	<p>dat als geheel van belang is als drager van functies in het kustgebied. Het rijk waarborgt voor de realisatie van een duurzame veiligheid tegen overstromingen vanuit zee, dat in het kustfundament voldoende ruimte beschikbaar is en blijft voor de versterking van de zeewering.</p> <p>Het kustfundament wordt als volgt begrensd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de zeewaartse grens bestaat uit de doorgaande NAP -20m lijn (20 meter onder Normaal Amsterdams Peil); • aan de landzijde omvat het kustfundament alle duingebieden én alle daarop gelegen harde zeeweringen. De landwaartse grens valt bij smalle duinen en dijken samen met de grens van de waterkering uitgebreid met de ruimtereservering voor tweehonderd jaar zeespiegelstijging en omvat daar waar de duinen breder zijn dan de waterkering het gehele duingebied.” (p.172). <p>“Bij het beheer van het kustfundament kiest het rijk voor een strategie in drie stappen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. behoud van zand en ongehinderd transport van zand langs en dwars op de Kust; 2. zoveel mogelijk zandige maatregelen als ingrepen noodzakelijk zijn, en 3. alleen in uiterste geval kan zand met harde constructies worden vastgelegd.” (p.168). <p>“Bij versterking van de acht prioritaire zwakke schakels, wordt een gecombineerde aanpak van verbetering van de veiligheid en van de ruimtelijke kwaliteit voorgestaan, waarbij rekening wordt gehouden met natuur, landschap, economische functies en recreatie” (p.168).</p>
---	--	--

Nationaal Waterplan 2009-2015

Strategische doelen	Tactische doelen	Operationele doelen
<ul style="list-style-type: none"> - Blijvend waarborgen van de bescherming van Nederland tegen overstroming vanuit zee - Tegengaan van structurele erosie en behoud van functies in het zandige kuststelsel. 	<ul style="list-style-type: none"> - Laten meegroeien van de hoogte van het kustfundament met de zeespiegelstijging door het toevoegen van zand. - Volgen van zeespiegelstijging, niet vooruitwerken. - integrale gebiedsontwikkeling. 	<ul style="list-style-type: none"> - Doorgaan met uitvoering van Hoogwaterbeschermingsprogramma - Op termijn op nieuwe wijze toevoegen van zand (zoveel mogelijk gebruik maken van natuurlijke verspreiding en verplaatsing) - Uitvoeren verkenning naar suppletie strategie (tempo, hoeveelheden, meekoppel mogelijkheden) - Behouden van beschermingsniveau in aaneengesloten bebouwd gebied in dertien (deels buitendijks gelegen) kustplaatsen. - Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in bestaand bebouwd gebied geldt: 'ja mits' en in onbebouwd gebied 'nee, tenzij'.
<p>"Uitgangspunt is dat de bescherming van Nederland tegen overstroming vanuit zee blijvend gewaarborgd wordt. Het beproefde adagium voor de kustverdediging 'zacht waar het kan, hard waar het moet' blijft daarbij gelden" (p.136)</p> <p>"Voortzetting huidig beleid Voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma, voor buitendijks bouwen, voor de kustlijn zorg en voor de toepassing van de Beleidslijn kust wordt het huidige beleid voortgezet." (p.136)</p>	<p>Letterlijke tekst</p> <p>"Het kabinet kiest ervoor de hoogte van het kustfundament te laten meegroeien met de zeespiegelstijging door zand toe te voegen.</p> <p>Het kabinet geeft binnen de internationale kaders prioriteit aan activiteiten die van nationaal belang zijn voor Nederland: Zandwinning en zandsuppletie: voldoende ruimte ten behoeve van de kustbescherming, het tegengaan van overstromingsrisico's en voor ophoogzand op het land</p> <p>De strategie om de zandige kust met de zeespiegelstijging mee te laten groeien door zand aan te brengen heeft bijvoorbeeld een hoge flexibiliteit omdat de hoeveelheid zand kan worden aangepast aan de snelheid van de zeespiegelstijging</p>	<p>Letterlijke tekst</p> <p>"Het toevoegen van zand gebeurt op termijn op een nieuwe wijze. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van natuurlijke verspreiding en verplaatsing van zand langs de kust." (p.136)</p> <p>"Om de zeespiegelstijging bij te kunnen houden, zal het suppletievolume in het begin van de uitvoeringsperiode al opgevoerd moeten worden. Het rijk doet in 2009-2010 een nadere verkenning naar tempo en hoeveelheid van benodigde zandsuppletie op korte en lange termijn. Daarbij wordt aandacht gegeven aan verwachte ontwikkeling van de zeespiegelstijging, zandhonger van de estuaria en beschikbaarheid en winbaarheid van materiaal. Eerste resultaat van deze verkenning is dat, om</p>

	<p>Aanvullend op deze beleidskeuzes, kiest het rijk voor integrale gebiedsontwikkeling. Hiermee wil het in het bestaande kustgebied een evenwichtige ontwikkeling van natuur, economie en toegankelijkheid en bereikbaarheid stimuleren.” (p.136)</p> <p>“Omdat zandsuppletie een zeer flexibele maatregel is, kiest het kabinet vooralsnog voor het volgen van de zeespiegelstijging en niet voor het “vooruitwerken” op basis van een plausibele bovengrens voor 2100.” (p.136)</p> <p>“activiteiten die van nationaal belang zijn voor Nederland:• Zandwinning en zandsuppletie: voldoende ruimte ten behoeve van de kustbescherming, het tegengaan van overstromingsrisico’s en voor ophoog-zand op het land;” (p.7)</p>	<p>het hele kustfundament mee te laten groeien met de huidige zeespiegelstijging, een verhoging van het suppletievolume nodig is van 12 miljoen m3 naar 20 miljoen m3 per jaar.” (p.137)</p>
--	---	--

Kompas voor de Kust, Nationale visie kust, Deltaprogramma 2015

Strategische doelen	Tactische doelen	Operationele doelen
<ul style="list-style-type: none"> - Structurele veiligheid van kust en achterland - Kwaliteitsverbetering en ontwikkelruimte tbv economische ontwikkeling - Verbeteren van interactie tussen veiligheid, aantrekkelijkheid en economie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Preventie is en blijft het uitgangspunt voor de veiligheid van de kust en het achterland (eerste laag van meerlaagse veiligheid) - In evenwicht houden van het zandige kuststelsel met de relatieve zeespiegelstijging - Zacht waar het kan, hard waar het moet 	<ul style="list-style-type: none"> - Via ontwikkelpad verhogen van het suppletievolume - Innoveren (winning, transport en suppletie van zand) - Verzachten harde keringen
<p>Letterlijke tekst “Het kustfundament en de keringen blijven met een optimale kostenbatenverhouding onderhouden en meegroeien met de relatieve zeespiegelstijging opdat toekomstige generaties voldoende ruimte behouden om deze aan mogelijke</p>	<p>Letterlijke tekst “Preventie is en blijft het uitgangspunt voor de veiligheid van de kust en het achterland. Dat is de eerste laag van meerlaagse veiligheid. Mocht er desondanks toch een calamiteit optreden, dan is evacuatie naar hoger gelegen plekken de enige</p>	<p>Letterlijke tekst “Om ervoor te zorgen dat het kustfundament in evenwicht blijft met de relatieve zeespiegelstijging, de kustlijn gehandhaafd kan worden en de zandbalans in het totale zandig systeem van de kust op orde blijft, werken we met een</p>

<p>ontwikkelingen en aan de dan geldende eisen en wensen aan te passen.” (p.8)</p>	<p>mogelijkheid. Dat is de derde laag van meerlaagse veiligheid. De veiligheidsregio's moeten hiervoor plannen maken en voorzieningen treffen. Voor de buitendijkse gebieden kunnen maatregelen uit de tweede laag (ruimtelijke inrichting) tot een hogere veiligheid leiden dan nu het geval is.” (p.10)</p> <p>“Wij streven ernaar dat het kustfundament in evenwicht blijft met de relatieve zeespiegelstijging, dat de kustlijn kan worden gehandhaafd en dat de zandbalans van het totale zandig systeem van de kust op orde blijft. Dat betekent dat het beheer en onderhoud van de zachte en harde weringen wordt voortgezet op basis van het principe van 'zacht waar het kan, hard waar het moet' en dat de kustlijn in stand blijft. De ervaringen daarmee zijn positief en zand is in hoge mate adaptief (flexibel, natuurlijk, snel inzetbaar).” (p.10)</p>	<p>ontwikkelpad, waarin het volume aan zand om te suppleren geleidelijk wordt vergroot.” (p.11)</p> <p>“Voorlopig is het uit oogpunt van veiligheid en areaalbeheer verantwoord de kust te onderhouden met minimaal 12 miljoen m³ zand per jaar en hebben we de tijd om al doende te leren en om praktijkinnovaties te testen. Op termijn moet het suppletievolume omhoog.” (p.10)</p> <p>“Inzetten op onder andere het verduurzamen van het winnen, transporteren en suppleren van zand, zekerstellen van voldoende nabije zandwinlocaties, efficiencyverhoging en kostenverlaging, nieuwe vormen van suppleren zoals zandmotor, zandwindmolen en geulwandsuppleties en experimenteren met nieuwe contractvormen.” (p.11)</p> <p>“Inzetten van zand voor harde keringen ('verzachten') wanneer mogelijk, gewenst en kosteneffectief, omdat inzetten van zand voor onze kust de meest adaptieve en natuurlijke manier van kustversterking en kustonderhoud is.” (p.11)</p>
--	--	--

Nationaal Waterplan 2016 – 2021

Strategische doelen	Tactische doelen	Operationele doelen
<ul style="list-style-type: none"> - Bieden van adequate bescherming tegen overstromingen, waar de samenleving en de economie kunnen floreren. - Voor de kust is areaalbehoud het hoofdthema (tegengaan structurele erosie) - Integrated Coastal Zone Management 	<ul style="list-style-type: none"> - Iedereen in Nederland krijgt hetzelfde basisbeschermingsniveau - Op sterkte houden van waterkeringen langs de kust volgens het principe 'zacht waar het kan, hard waar het moet' - Zoveel mogelijk 'bouwen met de natuur' (gebruik maken van natuurlijke zandbeweging) - Structureel evenwicht in het kustfundament 	<ul style="list-style-type: none"> - Bij het realiseren van het beschermingsniveau blijft preventie voorop staan. - Intensivering van Kustgenese 2 - Meer doen met één schep zand - Geen extra maatregelen ten aanzien van de veiligheid van buitendijkse gebieden in 13 kustplaatsen (naast de handhaving van de kustlijn)

	<ul style="list-style-type: none"> - Vergroten van inzicht in het gedrag van het zandige systeem - reductie van CO2-uitstoot. 	<ul style="list-style-type: none"> - Het dynamisch kustbeheer wordt voortgezet en is verder geoperationaliseerd door samenwerking tussen kust- en duinbeheerders
<p>Letterlijke tekst</p> <p>"Het kabinet hanteert vooruitstrevend waterveiligheidsbeleid. Uitgangspunt is dat iedereen in Nederland hetzelfde basisbeschermingsniveau krijgt." (p.13)</p> <p>"De kustlijn is onderhevig aan structurele erosie door zeespiegelstijging. Zonder interventie zou Nederland over de gehele kustlijn gemiddeld 1 meter per jaar kleiner worden. Areaalbehoud is daarom het hoofdthema in de kust. De doelen voor de veiligheid op lange termijn en goede ruimtelijke ontwikkeling worden daarmee gecombineerd." (p.53)</p>	<p>Letterlijke tekst</p> <p>"Het kabinet herbevestigt de keuze om zandsuppleties toe te passen om de kust van Nederland niet kleiner te laten worden en tevens een stabiele basis te bieden voor de waterveiligheid op lange termijn in de Zuidwestelijke Delta, langs de Hollandse kust en in het Waddengebied." (p.53)</p> <p>"Nederland blijft streven naar de toepassing van <i>Integrated Coastal Zone Management</i> volgens de Europese aanbeveling van 2012." (p.54)</p> <p>"In het kader van de duurzaamheidsdoelstellingen streeft het Rijk bij de uitvoering van zandsuppleties naar reductie van CO2-uitstoot." (p.53)</p>	<p>Letterlijke tekst</p> <p>"Het dynamisch kustbeheer wordt voortgezet en is verder geoperationaliseerd door samenwerking tussen kust- en duinbeheerders, ondersteund door een handreiking dynamisch kustbeheer. Hierdoor ontstaan meer mogelijkheden voor het meegroeien van de duinen achter de eerste duinenrij en voor biodiversiteit." (p.53)</p> <p>"In de komende periode wordt bekeken hoe met de beschikbare hoeveelheid zand voor kustsuppleties meer maatschappelijke doelen kunnen worden gediend." (p.54)</p> <p>"De natuurvisie van het kabinet (zie hoofdstuk 7) legt veel nadruk op bouwen met de natuur. Het Rijk bevordert dit, ondermeer door in het kustbeheer zoveel mogelijk van de natuurlijke zandbeweging gebruikte maken en door, waar mogelijk, flexibel om te gaan met de Basiskustlijn." (p.53)</p>

Ontwerp Nationale Omgevingsvisie (2019)

Strategische doelen	Tactische doelen	Operationele doelen
<ul style="list-style-type: none"> - Voorkomen van overstromingen - Blijvende interventie en areaalbehoud 	<ul style="list-style-type: none"> - Het streven is dat in 2050 alle primaire keringen aan de nieuwe normen voldoen - Er moet voldoende ruimte worden gereserveerd voor zandwinning ten behoeve van het behoud van het kustfundament en waterveiligheid; 	<ul style="list-style-type: none"> - Het onderhouden, versterken en het reserveren van voldoende ruimte voor primaire keringen, duinen, het kustfundament en stormvloedkeringen om overstromingen te voorkomen - Voortzetting van de samenwerking op basis van het Kustpact.

	- Samenhangende ontwikkeling, bescherming en beheer van de Nederlandse kustzone.	
<p>"Het beleid is erop gericht dat voor iedereen achter een primaire kering de kans op overlijden door een overstroming gelijk aan of kleiner is dan 1:100.000." (p.43)</p> <p>"Langs de kust zorgen zeespiegelstijging en bodemdaling voor structurele erosie, waardoor blijvende interventie en areaalbehoud noodzakelijk zijn." (p.100)</p>	<p>"Het kabinet draagt zorg voor voldoende zandwinningslocaties op de Noordzee. Deze zijn nodig om in de zandbehoefte te voorzien voor het handhaven van het kustfundament van de Noordzee. Dit gebeurt in goede afstemming met andere functies op zee en aan de kust. Onderzocht wordt wanneer andere strategieën voor kustversterking (zoals benutten van natuurlijke processen) aan de orde komen. Waterkeringen langs de kust worden op sterkte gehouden volgens het principe 'zacht waar het kan, hard waar het moet'." (p.56)</p> <p>"Het kabinet draagt bij aan een samenhangende ontwikkeling, bescherming en beheer van de Nederlandse kustzone. Het Kustpact is hier een uitwerking van. Het doel van het Kustpact is het vastleggen en uitvoeren van afspraken tussen partijen voor het vinden van een goede balans tussen bescherming en behoud van de kernkwaliteiten en collectieve waarden van de kustzone enerzijds en de ontwikkeling van de kustzone anderzijds" (p.55)</p>	<p>"Het reserveren van voldoende ruimte voor zandwinning ten behoeve van het behoud van het kustfundament en waterveiligheid;" (p.43)</p>

Klimaatakkoord 2019 en strategie "Naar klimaatneutrale en circulaire rijksinfrastructuren".

Strategische doelen	Tactische doelen	Operationele doelen
- Terugdringen nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990		- Rijkswaterstaat wil in 2030 energieneutraal zijn. Dit betekent: evenveel energie opwekken als

		verbruiken, volledig duurzaam
"Het kabinet heeft met het nationale Klimaatakkoord een centraal doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met 49 % ten opzichte van 1990. Het kabinet pleit in Europa voor een broeikasgasreductie van 55% in 2030." (p.4) klimaat akkoord		"Als grote opdrachtgever van infraprojecten (weg, water, spoor en vaarweg) is het de ambitie van IenW om in 2030 volledig klimaatneutraal en circulair te werken in Strategie " Brief Naar klimaatneutrale en circulaire Rijksinfraprojecten (p.2)